

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XI. [Diluitur argumentum Tertium.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

bat solum Patrem esse vnum Deum, quia in Symbolo dicitur: *Credo in vnum Deum Patrem*: opem implorauit virgula vnus, quam inferendam esse dixit inter Deum & Patrem.

Ceterum Catechismi Catholici non habent istam virgulam, & Patres veteres, exponentes Symbolum, semper legunt vnum Deum Patrem, vt IRENAEVS lib. I. cap. 2. CRYSTIANVS catech. 7. RUFFINVS explicat. Symboli, & alij. Quamquam etiam si distingueremus Deum à Patre, per vnica virgulam, non propterea introduceretur qua ternitas noster ibi Deus distingueretur à Patre, vt significaretur, nomine Dei non comprehendi solum Patrem, sed etiã Filium & Spiritum sanctum. Quemadmodum autem vocari Patrem in Symbolo vnum Deum, non repugnet Filij Diuinitati, separata non semel est explicatum; praetertim cum in eodem Symbolo dicatur Filius vnicus Dominus noster, nec tamen vnica neget Patrem quoque esse vnicum Dominum nostrum.

Ad QUINTAM respondeo, cum Deum dicimus se manifestasse in tribus personis, velle nos dicere, Deum esse tres personas, & hoc nobis reuelatum esse diuinitus. Quod querunt, quis est ille Deus? an Pater, an Filius? Respondeo, quod Diuinitas, siue est Trinitas, siue est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. quidquid enim horum respondeatur, rectissime respondebitur pariratione qui dicunt, si qui tamen Catholicorum ita dicunt, tres personas in vno Deo residere, aliud significare volunt, quam tres personas vnus esse Deitatis, vnus essentiae, vnus naturae, nec de verbis, constat, controuersia facienda est, vt Augustinus beatus nuit lib. I. retract. cap. 15.

CAPVT IX.

Diluitur argumentum Tertium.

» **T**ERTIVM argumentum. Pater est ingenerabile, & Filius genitus, ergo non sunt vnus Deus, alioquin vnus Deus erit genitus, & non genitus, quod implicat contradictionem. ITEM, generabile & ingenerabile differunt plusquam genere, sicut corruptibile & incorruptibile, ergo Pater & Filius differunt plusquam genere.

genere. I T E M, vel genitum & ingentum sunt accidentia, vel substantiæ. Si primum, ergo in Deo sunt accidentia: si secundum, ergo Pater & Filius differunt substantialiter.

Respondeo ad PRIMAM rationem, si veraque propositio sit affirmatiua, vtraque est vera, & nulla est cōtradiçtio. Nam Deus est genitus, & Deus est ingentus, non sunt cōtradiçtorix, quia in prima propositione Deus accipitur pro Filio, in secunda pro Patre. At si fiat altera negatiua hoc modo, Deus est genitus, & Deus non est genitus, vel sic, Deus genuit, Deus non genuit, sunt cōtradiçtorix, sed prima est vera, secunda est falsa. Ratio est, quia nomen, Deus, absolute accipitur pro personis indistinctis; sed quando dicitur, Deus genuit, vel Deus est genitus, ratione prædicati notionalis, restringitur subiectum Deus, ad vnam certam personam. Et sic est verum, Deus genuit, quia restringitur nomen Deus, ad Patrem. At quando est negatiua, subiectum non restringitur per prædicatum, quia tunc nihil asseritur, sed negatur. Itaque cum dicitur, Deus non generat, vel Deus non est genitus, est sensus, nulla persona diuina generat, nulla est genita. quæ sunt falsæ.

Ad SECUNDAM respondeo, generabile per motum differre genere ab ingenerabili; tale enim generabile natura sua est corruptibile. At generabile sine motu & mutatione, non necessariò differt ab ingenerabili. Sed facilius potest responderi, generabile & ingenerabile tum solùm differre genere, cum naturæ eius, quod generatur, per generationem producitur: non autem cum solùm communicatur vni ab alio: porrò, Filium dici genitum, non quod natura ipsa eius genita sit, seu producta, sed quod eam Filius à Patre per generationem acceperit. Itaque non distinguitur Filius à Patre natura, sed solùm quoad modum naturam illam habendi. Sicut Adam ex nullo homine est productus, Eua ex solo Adamo, Cayn ex Adamo & Eua, & tamen erant omnes tres eiusdem naturæ specificæ. quod exemplum affert Iustinus de reætâ fid. confess. Nazianzenus lib. 5. de Theol. Damascenus lib. 1. cap. 9. & Augustinus lib. 1. & 2. contra Maximin.

Ad TERTIAM dico, genitum & ingentum nec dicere substantias, nec accidentia. nam ingentum est negatio quædam processionis, genitum autem dicit relatione; vt etiam pater.

paternitas, ac spiratio tam actiua quàm passiva relatione sunt. relationes autem diuinæ sunt quidè rationes substantiales & realiter ipsa Dei substantia: tamen ut distinguantur relatione ab essentia, non dicunt substantiam, quia relatio ut relatio non est substantia, nec dicunt accidens, quia in Deo nihil est accidens. Ita respondit Augustinus lib. 5. Trin. cap. 3. & 5. vbi eleganter argumentum retorquet in Arianos. nam cum dicitur: Ego & Pater unum sumus, unum ne inquit dicuntur Pater & Filius secundum substantiam, aut secundum accidens? Si primum, ergo sunt eiusdem substantia Pater & Filius. si secundum, ergo in Deo sunt accidentia. & concludit eadem his verbis; hæc non secundum substantiam dicuntur, sed secundum relatum. Quod tamen relatum non est accidens. Vide etiam S. Thomam in p. p. q. 28. art. 2. ubi docet in Deo esse duo predicamenta secundum proprium generis rationem substantia, & relationem.

Sed Dices. Si ad essentiam & substantiam Dei non pertinet esse genitum vel ingenum, quomodo non accidit hoc illi: RESPONDEO cum Augustino ibidem, Deo nihil accidere posse, nam omne accidens compositionem dicit & mutationem. Unde concedendum est, Deo esse proprium, natura, & necessariū simpliciter ut sit Pater, Filius, & Spiritus sanctus & proinde vna persona sit ingenua, alia genita, alia procedens; sic tamen hæc sunt naturalia & necessaria Deo, ut sint proprie & formaliter de essentia eius, quomodo in creatis naturale est animali & necessarium, esse rationale & irrationale, & tamen neutrum est de essentia eius. cum tamen è contrario animal sit de essentia vtriusque, id est, tam boni quam bruti. Ita igitur Essentia diuina essentialiter includitur in relationibus; nihil enim est in Deo, quod non essentialiter Deus, alioqui esset essentialiter creatura: ut si ipsa relatio non includitur essentialiter in essentia; nec tamen accidit ei, ut dictum est. Quin potius clarius hoc certum nostro proposito, nam paternitas, filiatio & spiratio relationes sunt; relatio autem secundum suam formalem rationem abstrahit à substantia & accidente. nam in Deo substantia est substantia, in creaturis est accidens. vide S. Thomam in p. p. q. 28. art. 1. & de potentia q. 8. art. 5. & Franc. Ferrariensem in 4. contra Gentes cap. 14. non procul à fine.